

Dobro bi bio učinio auktor, da je svoje djelo izdao na latinskom jeziku. Tad bi bilo pristupačno i onima, koji ne znaju mađarski. Kad bi bilo djelo pisano latinskim jezikom, dobro bi došlo, baš poradi pitanja iz istočne liturgije, i našim bogoslovcima. Jmačno bi tad i stariji kler posegnuo za ovim djelom, jer se bavi i obazire na najnovije propise sv. Stolice.

Djelo je inače pisano, kao što su pisana uopće sva Mihályijeva djela, laganim jezikom i stilom. Preporučujemo onim, koji su vješti mađarskom jeziku i koji se zanimaju za istočnu liturgiju. Kako je djelo pisano laganom mađarsčinom, moći će ga rabiti i oni, koji su samo malo vješti mađarskom jeziku.

Vladimir Vučić.

Retté Adolf: K svjetlosti vječnoj (Od đavla k Bogu). Preveo Milan Pavelić. Izdala „Kuća dobre štampe.“ Rijeka 1916. U 8° str. 122. Sa slikom. Cijena K 120. —

Ovo je djelo povijest obraćenja piščeva. Adolf Retté, rođen 25. VII. 1863. u Parizu, bio je dijete bez odgoja, mladost sproveo pustopašno, vojničku službu u raskalašenosti, a ostali život u potpunom bezvjerju. Bio je od prirode veoma nadaren, po zanimanju književnik, djelovao i na političkom polju u stranci socijalista. Bio je pjesnik, pisac političkih brošura i novinarskih članaka. Kad je trebalo upriličiti stranačka predavanja, političke konferencije, svagdje je bio govornikom Retté. U svojoj 43. godini obratio se i postao revan katolik. On sam opisuje povijest svoga obraćenja, koja je za psihologa problem, za strančara socijalistu izdaja ili renegetstvo, a za vjernika čudo milosti Božje.

Počeo je Retté k sebi dolaziti uviđajući svu prazninu i slabost znanosti da riješi najglavnija pitanja o Bogu, o postanku svijeta i dr. Darwinizam sa svojom teorijom evolucijonizma nije ga zadovoljio. Teorija socijalistička i anarhistička bile su mu ogavne. Držao je socijalistički kolektivizam korisnim za narod, ali ga je život i postupak kolovoda socijalizma razočarao, te je i one na-

pustio. To je bilo napose na jednoj skupštini, koja je bila upriličena baš na Veliki Petak, a započela gozdom i na kojoj su govorili čuveni Anatol France i sada već pokojni Jaurés. Još je neko vrijeme prianjao uz socijalizam, jer se nadao od Clemenceau-a, koji je baš tada stupio na vladu, da će mu moći pribaviti uo-snu sinekuru, ali njegovo licemjerje i prevrtljivost bili su mu mrski. U to doba opažao je, da mu šumska tišina i ljepota prirode osobito gode, pa je nastojao, da što češće i što dulje vremena proboravi u šumi. Ostavi Pariz i nastani se u Fontainebleau-u.

Ovdje ga je druga opet muka mučila. Otkad mu je umrla zakonita supruga, živio je s drugom ženom u divljem braku u vječnoj svadi i perverzности. To pakleno društvo, koje ga je sapinjalo jedino poradi putenih naslada, kojima je bio silno odan, gonilo ga je po danu ponovno u tišinu šume, gdje je čitao i razmišljao. Čitao je klasike, Horaca, Ovida, Catulla, ali nije našao zadovoljstva. Studirao je Kantovu filozofiju, ali na „kategorički imperativ“ sofista odgovorio je tek jednim „hm“ kroz nos, a „čisti razum“ učini mu se suh kao cjevanica Kalvinova. Okušao je i panteizam, a taj ga još većma oduševio za stabla u šumi, smatrao je hrastove i bukve kao dijelke bezbrojne supstancije. I panteizam mu se učini smušen i nejasan. U očaju postade pesimistom i pristašom budizma, ali plašio se nirvane. Još jednom se oduševio za tlapnjom o bezbrojnom napretku, kako ga propovijeda socijalizam, ali i to na čas. Citajući jednoć Danteovu divnu glumu, i to prvo pjevanje „Čistilišta“, dojmi ga se ondje opisani prizor anđela, koji vozi duše, a one pjevaju ps. 113. *In exitu* tako, da nije mogao toga zaboraviti. Bilo je to u lipnju 1905. Ona radost svetih duša, što će se očistiti od svojih grijeha, djelovala je po Božjoj milosti na dušu Retté-ovu, te je i on zaželio, da se očisti od svojih. Ali još nije imao snage da učini odvažan korak. Međutim milost Božja dovela ga je do vjere i on prizna, da ima Bog, u kojega dosada nije vjerovao. Drugi korak milosti Božje bio je, da se je iza petnaeste godine svoga života prvi put Bogu molio. Jednoga dana sje-

deći u šumi pod drvetom čuje nepoznatog svećenika, koji moli Pozdrav Gospin i izgovara riječi: Et Verbum caro factum est i t. d. Te se kosnuše duboko njegova srca i on poče vjerovati u Inkarnaciju Sina Božjega. Bio je uvjeren, da ga Bog poziva u Crkvu katoličku — bio je protestant — ali nije znao, kako bi. Dođe mu misao da poče k Franji Coppé-u, koji je bio dobar katolik, a njegov po staležu drug i prijatelj. Coppé ga primi srdačno i vanredno ga ohrabri. U to doba boraveći u Parizu teško oboli. Liječnici mu savjetovalaše, da promijeni grad i da poče na selo. Ode u Arbonnes, selo podaleko od Fontainebleau-a. Njegova maitresa nije hotjela na selu boraviti i tako je se otrese. Ozdravivši poželi da se popne na brdo kraj sela, gdje je bila kapela Majke Božje. S velikim trudom pope se na onu strmu hrid i pomoli se Gospi. Sada dodoše kušnje. Đavao ga tje-
rao u očaj i da kidiše. Mislio je na-

baviti si revolver, bila mu misao da se objesi o kuku, na kojoj je visjela lampa, ali anđeo ga je Božji odgovorio, ohrabrio na ustrajnost. Sinula mu misao da se pismeno obrati prijatelja S. Ovaj mu odgovori i tješi ga. Pisao je i u Pariz Coppé-u, a ovaj ga pozove u Pariz. Odmah pohrli do njega, a on ga uputi na abbe-a M. Pred ovim se otkrije, dade mu katekizam i pouči ga u vjeri, pred njim se ispovjedi i pričesti i ostade vjeran Bogu priznavajući Njegovu dobrotu i milost.

Knjigom ovom nastoji pisac da zahvali Bogu, a drugo da zadovolji za svoje sablažljive pjesme, pripovijesti, članke i govore, u kojima je prije sipao hule i psovke na Boga, Bogorodicu i Crkvu katol. Zahvalan sam vlč. g. prevodiocu i nakladnici, što su hrv. književnost obogatili ovim pobožnim spisom. Knjigu preporučujem svakomu kršćaninu.

Dr. Pazman.

Pregled časopisâ.

Hrvatska straža. God. XIV. Broj 2.—3.

P. B.: Zle uporabe sugestivnog djelovanja na mase izvan hipnoze. 1. Neke pojave sugestivne naravi. 2. O samoj biti i uzrocima javne, opće sugestije. 3. Neki dobri plodovi sugestivnog djelovanja na mase. 4. Izrabljivanje sugestije u pogubne svrhe. 5. Zaglavak. — Dr. A. Mahnić: Estetički formalizam. 1. Što je? 2. Herbartijanizam. 3. Estetički lik, pojam, sud. 4. Etika — dio estetike. 5. Kult lijepog lika. 6. Giordano Bruno. 7. Mjesto izobraženosti — ugladenost. 8. Čuvajmo se zaraze est. formalizma. — O. Petar dr. Grabić: Vjera i strah. — Dr. D. Kniewald:

Dr. Wilhelm Jerusalem: Uvod u filozofiju. — Fr. Ign. Radčić: Od ideje do čina. Psihološko razmatranje. 1. Katalepsis. 2. Histerija. 3. Autosugestija. — Antun Bašić: Kleveta. Roman našega doba. — Upiti i odgovori: O vrijednosti silogizma. Rat i ratne nevolje. — Fiat lux! Dr. Arnold o monizmu i kršćanstvu. — Svaštice.

Kršćanska škola. Pedagoški i didaktički list. Glasilo hrv. kat. katehetskoga društva. God. XX. Broj 3. i 4.

Dr. Stjepan Čukac: Školska mladež (Bolest i lijek). — Vilko Popović: Fr. W. Foerster. — Dr. Stj. Čukac: Organizacija katehetâ. — Dr. K. B.: Koncerat